

Topic	เลขานุการบริษัท บุคคลสำคัญขององค์กร
Issue	มิถุนายน 2558

เลขานุการบริษัท หรือ Company Secretary เริ่มมีบทบาทสำคัญต่อบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน และบริษัทจดทะเบียนนับตั้งแต่ปี 2551 ตามที่ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดให้บริษัทดังกล่าวต้องจัดให้มีเลขานุการบริษัทดูแลในเรื่องการเก็บรักษาเอกสารเกี่ยวกับการประชุมกรรมการ และรายงานการมีส่วนได้เสียของกรรมการหรือผู้บริหาร ในขณะที่หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนเสนอแนะให้เลขานุการมีหน้าที่ให้คำแนะนำด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ รวมทั้งประสานงานให้มีการปฏิบัติตามมติคณะกรรมการด้วย

เลขานุการบริษัทสำหรับประเทศไทยยังเป็นเรื่องใหม่ แต่สำหรับในต่างประเทศมีมาช้านานแล้ว เช่นในประเทศอังกฤษ เลขานุการบริษัทเริ่มแรกที่มีหน้าที่เพียงผู้ที่ทำตามคำสั่ง ดังเช่นคำพิพากษาในปี พ.ศ. 2430 ความตอนหนึ่งได้ระบุว่า “เลขานุการบริษัทเป็นเพียงแค่นางนาค ตำแหน่งหน้าที่คือทำตามคำสั่ง ไม่มีใครคาดหวังว่าเลขานุการบริษัทจะมีอำนาจหน้าที่อื่นได้อีก” แต่พอกาลเวลาผ่านไปแนวคิดในเรื่องบทบาทของเลขานุการบริษัทก็มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ตามคำพิพากษาในปี พ.ศ. 2514 ความตอนหนึ่งได้แสดงถึงความสำคัญที่เพิ่มมากขึ้นของเลขานุการบริษัทว่า “เวลาได้เปลี่ยนไปแล้ว เลขานุการมีบทบาทสำคัญมากกว่าที่เคยเป็นในช่วง พ.ศ.2430 เลขานุการเป็นบุคคลที่มีหน้าที่ มีความรับผิดชอบ และเป็นผู้ทำการแทนของบริษัท ไม่ใช่เป็นเสมียนอีกต่อไปแล้ว”

ปัจจุบันธุรกิจมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการแข่งขัน การตั้งบริษัทในเครือมากมาย การตรากฎหมายเฉพาะแต่ละภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ดังนั้น หลายประเทศจึงให้ความสำคัญกับเลขานุการบริษัทโดยมีการออกกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเลขานุการบริษัทแตกต่างกันออกไป เช่น

- ประเทศอังกฤษกำหนดให้ทุกบริษัทจดทะเบียนต้องมีการแต่งตั้งเลขานุการบริษัท สำหรับบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนก็ให้เป็นความสมัครใจ
- ประเทศออสเตรเลียกำหนดชัดเจนว่าเลขานุการบริษัทต้องเป็นบุคคล ขณะที่บางประเทศอนุญาตให้เลขานุการบริษัทเป็นนิติบุคคลได้
- ฮอลแลนด์กำหนดในเกณฑ์รับหลักทรัพย์ว่า คณะกรรมการต้องได้รับคำแนะนำของเลขานุการบริษัท เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทสามารถปฏิบัติตามเกณฑ์และกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

อย่างไรก็ตาม หากจะพิจารณาว่าเลขานุการบริษัทควรมีหน้าที่อะไรบ้าง ในบทความนี้ จึงขอสรุปหน้าที่ของเลขานุการบริษัทจากแนวปฏิบัติของ “ICSA Guidance on the Corporate Governance Role of the Company Secretary” มาเป็นแนวทางในการทำหน้าที่ของเลขานุการบริษัทต่อไป ดังนี้

- ให้คำแนะนำกับคณะกรรมการในประเด็นกฎเกณฑ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ
- ให้คำแนะนำถึงแนวปฏิบัติกับคณะกรรมการชุดย่อย
- ดูแลและรักษาข้อมูลตามกฎหมาย เช่น รายชื่อผู้ถือหุ้น รายงานการมีส่วนได้เสียของคณะกรรมการ เป็นต้น
- ให้บริษัทสามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กฎหมาย แนวปฏิบัติ รวมถึงกฎเกณฑ์ด้านตลาดทุนได้อย่างถูกต้อง
- จัดทำสรุปเรื่องที่อยู่ภายใต้อำนาจการตัดสินใจของคณะกรรมการ
- ดูแลให้มีการจัดทำประกันความรับผิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ
- ให้ข้อมูลและคำแนะนำแก่คณะกรรมการในส่วนที่เกี่ยวกับแผนการพัฒนาและสืบทอดงาน
- จัดให้มีการพบปะระหว่างผู้ถือหุ้นรายใหญ่และกรรมการเข้าใหม่
- ดูแลและให้ข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการในการพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการประเมินตนเองของคณะกรรมการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะและสภาพของธุรกิจของบริษัท
- ดูแลให้คณะกรรมการคำนึงถึงความเห็นของผู้ถือหุ้นอย่างสม่ำเสมอ
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีของคณะกรรมการและบริษัทแก่ผู้ถือหุ้นและนักลงทุน
- ให้ข้อมูลและคำแนะนำด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นสำคัญที่คณะกรรมการควรสอดส่องดูแล

สำหรับประเทศไทย เลขานุการบริษัท นอกจากมีหน้าที่ตามที่ได้เกริ่นไว้ตอนต้นแล้ว ในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ยังกำหนดให้เลขานุการบริษัทต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ระมัดระวัง และความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งต้องปฏิบัติตามให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ ข้อบังคับของบริษัท มติคณะกรรมการ ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น หากไม่ปฏิบัติตามจนเป็นเหตุให้บริษัทเสียหาย หรือทำไปเพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์ กฎหมายกำหนดโทษให้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายไม่เกินจำนวนค่าเสียหายที่เกิดขึ้น หรือประโยชน์ที่ได้รับ แต่ไม่ต่ำกว่า 1 แสนบาท และถ้าเป็นการกระทำโดยทุจริตด้วยแล้ว ต้องระวางโทษหนักขึ้น คือ จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่เกิดขึ้น หรือประโยชน์ที่ได้รับ แต่ไม่ต่ำกว่า 5 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า จากหน้าที่ความรับผิดชอบและบทลงโทษของเลขานุการบริษัทดังกล่าว เลขานุการบริษัทเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าคณะกรรมการบริษัทเลยทีเดียว

CG Center: http://www.set.or.th/sustainable_dev/th/cg/history_p1.html

ข้อมูลอ้างอิง: หนังสือ Corporate Governance – Principles, Policies, and Practices โดย Bob Tricker

ฝ่ายพัฒนาระบบนิเวศเพื่อตลาดทุน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมที่
CG Center 0-2229-2603, 2604 และ 2629